

1962; Jedna ikona Emanuela Zanfurnarija u Rovinju, Peristil, 1962, 5; Cres, građevni razvoj jednog malog starog grada, Radovi OPU, 1963, 4; Latinski rukopisi u Dalmaciji, u katalogu: Minijatura u Jugoslaviji, Zagreb 1964; Problem valorizacije u historiji umjetnosti naše zemlje, ŽU, 1966, 1; Jadranska obala: prostor i vrijeme, ŽU, 1967, 4; Grad kao umjetničko djelo, Enciklopedija moderna, 1969, 1; Pred umjetničkom baštinom Istre, Dometi, 1969, 11; Četiri bilješke o krizi ljudske okoline, ŽU, 1971, 15; Art on the Soil of Yugoslavia from Prehistoric Times to the Present, Beograd—Sarajevo 1971; Dr Ljubo Karaman (1886—1971), ŽU, 1971, 15/16; Dubrovački statut i izgradnja grada (1272—1972), Peristil, 1971—72, 14—15; Prostor—vrijeme, Zagreb 1973; Grad kao umjetničko djelo, ŽU, 1975, 22—23; Gotika i renesansa u djelu Jurja Dalmatinca, Radovi IPU, 1979—82, 3—6; Romanika, Beograd—Zagreb—Mostar 1984; Eufrazijeva bazilika u Poreču, Zagreb 1986; Dubrovnik: Prostor i vrijeme, u katalogu: Zlatno doba Dubrovnika, Zagreb 1987; Zaštita spomenika i sudbina grada, Pogledi, 1988, 3—4; Četiri zapisa, ŽU, 1990, 50; Prostor, Vrijeme, Djela, I, Zagreb 1991; Povijesnoumjetničke studije, I. Između antike i romanike. Djela, II, Zagreb 1994.

LIT.: R. Ivančević, Prof. dr Milan Prelog — Nagrada za životno djelo, Godišnjak zaštite spomenika kulture Hrvatske, 1981—82, 6—17. — Isti, Riječ o Milanu Prelogu, Radovi IPU, 1989, 12—13. — I. Reberski, Milan Prelogu u spomen; biografija; bibliografija, ibid. — T. Maroević, Milan Prelog (1919—1988), ŽU, 1989, 45—46; — K. Prijatelj, Milan Prelog (1919—1988), ZUZ, 1990.

PREMERL, Nada, povjesničarka umjetnosti (Otočac, 4. II. 1939). Diplomirala u Zagrebu 1963. Od iste godine kustosica, potom muzejska savjetnica u Muzeju grada Zagreba, gdje vodi kulturnopovijesnu zbirku. Istražuje teme iz kulturnopovijesnog života, te urbanističke i graditeljske povijesti grada. Autorica je izložbi »Projekti za zgradu HNK«, 1967; »Satovi zagrebačkih urara 18. i 19. st.«, 1969; »Likovni prikazi Zagreba od 16—19. st.«, 1978; »Zagrebački potres 1880«, 1981; »Zagrebački Grič, još jedna žrtva bezumnog rata«, Zagreb i Beč 1991, koncepcije stalnog postava Muzeja grada Zagreba, 1993. i stana Viktora Kovačića, 1994. Koautorica je scenarija izložbe »Hrvatski narodni preporod« (MUO 1985).

BIBL.: Projekti za zgradu HNK u Zagrebu, Arhitektura, 1967, 93—94; Prilog istraživanju građevnog razvoja zagrebačkog Grada u 18. st., Iz starog i novog Zagreba, IV, Zagreb 1968; Tipologija stambene izgradnje na zagrebačkom Gradecu u 18. st., u zborniku: Jahrbuch für Hausforschung, Zagreb 1978; Detmold 1979; O vizualnoj i komunalnoj opremi Gornjeg grada i Kaptola u prošlosti (s V. Ladović), Arhitektura, 1980, 174—175; Priče iz starog Zagreba (s K. Kovačićem), Zagreb 1990; Gradnja zagrebačkog glavnog kolodvora, Kaj, 1992, 5—6; Zagreb, star, lijep, živ (katalog), Zagreb 1994.

PREMERL, Tomislav, arhitekt i stručni pisac (Zagreb, 5. XI. 1939). Diplomirao 1969, doktorirao 1985 (Hrvatska moderna arhitektura između dva rata, ili nova tradicija) na Arhitektonskome fakultetu u Zagrebu. Urednik u Leksikografskom zavodu »Miroslav Krleža«. Objavljuje studije i članke o modernoj povijesnoj arhitekturi, te o zaštiti spomenika kulture u nas. Radio je na rekonstrukcijama pov. crkvenih građevina (crkv. sklop u Markuševcu u Zagrebu 1976, drvena kapela u Lijeve Štefankima 1981, Sv. Kvirin na Krku 1985, crkve u Poljicima i u Portu na Krku 1986, Sv. Petar u Supetarskoj Dragi na Rabu 1988, franjevačka crkva u Makarskoj 1988, dvorska kapela u Stubičkom Golubovcu 1993); izveo dogradnju župne crkve na Gornjem Prekrižju kraj Krašića 1967. i novogradnju župnoga centra Sv. Pavla u naselju Retkovcu u Zagrebu 1990—93. Bio je glavni urednik časopisa »Čovjek i prostor« (1981—82. i 1987—90).

BIBL.: Prostor i likovna sinteza, ČIP, 1965, 145; Mogućnost jedne nove estetike, Arhitektura, 1969, 102—103; Prostor, graditelj stila, ŽU, 1971, 14; Zaštita spomenika arhitekture i odnos prema kulturnom naslijeđu, Godišnjak zaštite spomenika kulture Hrvatske, 1975; Uloga arhitekta kao kreatora u zaštiti spomenika kulture, Arhitektura, 1975, 154; Valorizacija i zaštita novije arhitekture, Arhitektura, 1981, 176—177; Boja, sastavni dio i graditeljski integritet povijesnog objekta, u knjizi: Koloristička obrada pročelja povijesnih zgrada, Zagreb 1983; Svaka je arhitektura interpolacija, Arhitektura, 1983, 184—185; CIAM i naša međuratna arhitektura, ibid., 1984—85, 189—195; Tragovi moderne u poslijeratnoj arhitekturi Hrvatske, Arhitektura, 1986—199; Između moderne i avangarde, Peristil, 1988—89, 31—32; Hrvatska moderna arhitektura između dva rata, ili nova tradicija, Zagreb 1989; Croazia moderna: Classicisti e protofunzionalisti si ispirano alle chiese locali preromantiche, u katalogu: Architettura e spazio sacro nella modernità, Venezia 1992; Arhitektura isusovaca u Hrvatskoj u 20. st., u katalogu: Isusovačka baština u Hrvata, Zagreb 1992; Dvije etičke koncepcije, razlike u arhitekturi Rijeke i Sušaka. Zbornik radova znanstvenog skupa, Pedagoški fakultet, Rijeka 1993; Crkveno graditeljstvo XX. stoljeća, u katalogu: Sveti trag, Zagreb 1994.

PREMERL, Željko, slikar (Zagreb, 5. XI. 1942). Studirao na Filozofskome fakultetu u Zagrebu; bavio se knjiž. radom. Od 1971. slika portrete i alegorijske kompozicije s motivima gradova. Živi u Amsterdamu. Bojom naglašava nadrealne ugođaje; odlikuje se minucioznom izvedbom detalja (Sretni grad, 1984). God. 1985. započinje novi ciklus *Dynamic Space*, gdje istražuje prostor i svjetlo. Samostalno izlagao u Bruxellesu, Rotterdamu, Amsterdamu, Limburgu, Berlinu, New Yorku i Zagrebu.

LIT.: M. Winnubst i Lj. Mijka, Željko Premerl (katalog), Amsterdam 1987. — Lj. Mijka i N. Petrak, Željko Premerl (katalog), Amsterdam 1988. — V. Maleković, Željko Premerl (katalog), Zagreb 1991.

PRERADOVIĆ, Zora, slikarica (Arad, Rumunjska, 13. XII. 1867 — Zagreb, 10. V. 1927). Kći pjesnika P. Preradovića. Dugo je živjela u Beču,

T. PREMERL, crkva Sv. Pavla u naselju Retkovcu u Zagrebu

gdje je pohađala slikarsku školu a potom se usavršavala kod slikarice M. Egner. Od 1918. živi u Zagrebu gdje otvara priv. slikarsku školu. Radila je mrtve prirode i pejzaže u ulju, gvašu i akvarelu. Izlagala je na skupnim i samostalnim izložbama u Salzburgu, Beogradu, Sofiji, Pragu, Vinkovcima, Osijeku i Zagrebu (1927. posmrtna izložba).

LIT.: V. Lunaček, Izložba slika Zore pl. Preradović, Obzor, 1919, 24. — J. Šević, Zora pl. Preradović, Jugoslavenska njiva, 1919, 6. — A. Jiroušek, Zora pl. Preradović, Vijenac, 1923, 3. — I. Kršnjavi, Ausstellung Zora Preradović, Der Morgen, 1925, 558. — Lj. Kanižaj i M. Peić, Sjevernokršćanske slikarice rođene u drugoj polovini XIX. stoljeća — iz fundusa Zbirke Kovačić (katalog), Čakovec 1985.

PRESANI, Valentino, arhitekt (Udine, 18. IV. 1788 — 18. IV. 1861). Djelovao u Furlaniji i Trstu; 1826—38. službovao je u Zadru. Ostvareni su mu projekti: istražni zatvor u Zadru (projektiran 1829, izgrađen 1845, porušen 1959), crkva Sv. Frane na Potpragu na Velebitu (1832), župna crkva u Privlaci (1836), crkva Gospe od Ružarija u Kričkama kraj Drniša. U Zadru je gradio i vodovod (1838). Od neostvarenih projekata najzanimljiviji je nacrt za gradsko groblje u Zadru s monumentalnom kapelom-kosturnicom. P. je izraziti predstavnik klasicizma prve pol. XIX. st.

LIT.: M. Stagličić, Klasicist Valentino Presani u Dalmaciji, Peristil, 1979, 22.

I. Pet.

PREHISTORIJA → PRAPOVIJEST

PREVRŠAC, kaštel J od sela Mečenčani nedaleko od Kostajnice. Podignuli su ga na prijelazu XV/XVI. st. Zrinski. Građevina ima osnovu nepravilna trokuta s jakim potkovasto izduženom obrambenom kulom. Danas je u ruševnu stanju.

PRIBIĆ, selo Z od Jastrebarskoga. Župna crkva Sv. Siksta jednobrodna je građevina s poligonalnim svetištem, bočnom kapelom i oktogonalnim zvonicom (1653) s gotičkim, baroknim i klasicističkim dijelovima. Uz svetište je sakristija i trijem s portalom iz 1748, a glavni je ulaz označen godinom 1759.

Posjed P. Zrinskoga i F. Bakovačkoga u obližnjemu *Pribićkom Strmcu* darovao je 1678. kralj Leopold I. grkokat. biskupu za uzdržavanje pitomaca u sjemeništu. Crkva Sv. Siksta služila je kao biskupska crkva, a u Strmcu je za biskupovu rezidenciju sagrađen jednokatni dvorac (portal označen godinom 1751); pregradio ga je arhitekt S. Podhorski 1910. Uz dvorac je otvoreni trijem s arkadama i prizemnom zgradom. Na otočiću usred ribnjaka podignuta je 1911. neobiz. crkva Sv. Marije (S. Podhorski).

LIT.: S. Podhorski, Crkva u Pribiću kod Krašića, Hrvatska prošlost, II, 1941. — M. Predović, Crkve, u knjizi: Žumberački kalendar 1966, Zagreb 1966. — T. Premerl, Stjepan Podhorski, graditelj crkve u Krašiću i Pribićkom Strmcu, Kaj, 1975, 8. — D. Cvitanović,